

George Bernard Shaw (1856 – 1950) Pygmalión (1913)

Struktura zkoušky:

A. Literární druh a žánr, umělecký směr / tvůrčí skupina, literárněhistorický kontext, údaje o autorovi ve vztahu k dílu;

B. 1. Doba a místo (děje);

2. Hlavní postavy a jejich charakteristika;

3. Námět, témata, hlavní motivy;

4. Zvláštnosti kompozice;

C. Jazykové zvláštnosti a kulturní souvislosti.

LÍZA: Kdybych já se tak mohla vrátit ke svému košíku! Byla bych nezávislá na vás, na tátovi, na celém světě! Proč jste mě připravil o mou nezávislost? Proč jsem si ji nechala vzít? Teď jsem otrok, jenomže pěkně oblečený.

HIGGINS: Ani v nejmenším. Budu vás adoptovat a odkážu vám peníze, jestli chcete. Nebo byste si radši vzala Pickeringa?

LÍZA (*zuřivě na něj pohlédne*): Ani vás bych si nevzala, kdybyste mě chtěl; a to jste mladší jak on!

HIGGINS (*jemně*): Než on.

LÍZA (*ztratí nervy a vstane*): Já si můžu mluvit, jak chci! Už nejste můj učitel.

HIGGINS (*uvažuje*): I když pochybuji, že by si vás Pickering vzal. Je zatvrzelý starý mládenec jako já.

LÍZA: Po vdavkách já netoužím, jen si nemyslete. Takových, co si mě chtěli vzít, jsem vždycky měla habaděj. Freddy Hill mi píše dvakrát třikrát denně, hotové romány!

HIGGINS (*nepříjemně překvapen*): Spratek jeden drzá! (...)

LÍZA: Když se mu chce? Má na to právo, chudinka. A má mě doopravdy rád. (...) Každá dívka má právo na lásku. (...)

HIGGINS: Ale ovšem. Hrome, oč se to vlastně handrkujeme?

LÍZA (*velmi ztrápená*): Já chci trošku laskavosti. Já vím, že jsem obyčejná, hloupá holka a vy že jste inteligentní pán, ale nejsem žádné smetí, abyste po mně šlapal. Co jsem dělala, to nebylo kvůli parádě a taxíkům, ale protože nám bylo spolu dobře a mně na vás začlo (*opraví se*) začalo záležet. Já nechci, abyste mě miloval – já dobře vím, jaký je mezi námi rozdíl – ale abychom – abychom – se víc spřátelili.

HIGGINS: Ale ovšem! To je přesně můj pocit. I Pickeringův. Lízo, vy jste blázen.

LÍZA: To není žádná odpověď. (*V slzách klesne na židli u stolku*)

HIGGINS: Dokud se nepřestanete chovat jako obyčejná káča, žádnou lepší nedostanete. Když z vás má být dáma, nesmíte se cítit zanedbávána, pokud muži nad vámi půl života neprovzdychají a druhou půlku vám nedělají modřiny. Když vám můj chladný životní styl nevoní a obtěžuje vás, vraťte se do bláta. Dřete do úmoru, až budete víc zvíře než člověk, pak se muckejte a mordujte a pijte, dokud nepadnete únavou. Takový život v blátě, to je přece nádhera! (...) Já jsem pro vás necita a sobec, že? Prosím, táhněte k lidem, kteří jsou vám po chuti. (...)

LÍZA (*zoufale*): Vy jste ale tyran a krů'as! (...) Víte, že se nemohu vrátit do bláta, jak vy říkáte, a že nemám na světě žádní opravdové přátele kromě vás a pana plukovníka. Dobře víte, že teď už bych nemohla žít s žádným tuctovým sprost'ákem, a když děláte, jako bych mohla, jen mě urážíte, a to je od vás hanebné a kruté. (...) Ale jen si nemyslete, že mě máte na kolenou a že mě můžete ukřičet a dupat po mně. Já si vezmu Freddyho, abyste věděl, jen co ho dokážu uživit.

HIGGINS (*ohromen*): Freddyho! Toho pošuka! Toho chudinku, který by se ani jako poslíček neuživil, kdyby k tomu sebral kuráž! Ženská, vy nechápete, že jsem z vás udělal manželku pro krále?

LÍZA: Freddy mě miluje, a tím je pro mě král. Nechci, aby pracoval, nikdo ho k tomu nevedl jako mě. Seberu se a začnu učit.

HIGGINS: Propánakrále, co vy můžete učit?

LÍZA: To, co jste mě naučil vy. Fonetiku.

HIGGINS: Cha, cha, cha!

LÍZA (...): (...) Aha! Teď vím, jak na vás! Že jsem na to já blázen nepřišla dřív! Co jste mě naučil, to mi vzít nemůžete. (...) Umím být na lidi slušná a hodná, a to vy nesvedete. Aha! To je váš konec, Henry Higginsi, to si pište. Jen si řečnete a pouštějte hrůzu, na tom mi teď takhle (*luskne prsty*) záleží. (...)

HIGGINS (*vrtí nad ní hlavou*): Potvora jedna drzá! Ale je to lepší než fňukat, lepší než nosit bačkory a hledat brejle, ne? (Vstane) Namouduši, Lízo, řekl jsem, že z vás udělám ženu, a udělal jsem. Takhle se mi líbíte.